

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 208/22

Λουξεμβούργο, 21 Δεκεμβρίου 2022

Αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου στις υποθέσεις T-260/21 | E. Breuninger κατά Επιτροπής και T-306/21 | Falke κατά Επιτροπής

Το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις προσφυγές των επιχειρήσεων Breuninger και Falke κατά της απόφασης με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε τις ενισχύσεις που χορήγησε η Γερμανία σε επιχειρήσεις που υπέστησαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας της νόσου Covid-19 μείωση του κύκλου εργασιών τους κατά τουλάχιστον 30 %

Η απόφαση της Επιτροπής δεν παραβιάζει ούτε την αρχή της αναλογικότητας ούτε την αρχή της ίσης μεταχείρισης

Στις 17 Νοεμβρίου 2020, η Γερμανία κοινοποίησε στην Επιτροπή καθεστώς ενισχύσεων, στο πλαίσιο της πανδημίας της νόσου Covid-19, με σκοπό τη στήριξη των επιχειρήσεων στο έδαφός της όσον αφορά τις μη καλυπτόμενες πάγιες δαπάνες τους. Κατ' εφαρμογήν του καθεστώτος αυτού, μπορούσαν να χορηγηθούν ενισχύσεις έως 3 εκατομμύρια ευρώ στις επιχειρήσεις που είχαν υποστεί μείωση του κύκλου εργασιών τους κατά τουλάχιστον 30% κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

Βάσει της ανακοίνωσης περί του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου Covid-19¹, η Επιτροπή κήρυξε το κοινοποιηθέν καθεστώς συμβατό με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογήν του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ². Βάσει της διάταξης αυτής, οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στην άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους δύνανται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά.

Στις 2 Φεβρουαρίου 2021, η Γερμανία κοινοποίησε στην Επιτροπή μεταβολή του καθεστώτος ενισχύσεων, η οποία συνίστατο στην αύξηση του ανωτάτου ορίου ενίσχυσης στα 10 εκατομμύρια ευρώ ανά επιχείρηση και στην παράταση της ισχύος του έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021. Η μεταβολή αυτή, στην οποία λήφθηκαν υπόψη διάφορες τροποποιήσεις που είχε επιφέρει η Επιτροπή στο προσωρινό πλαίσιο, εγκρίθηκε από το θεσμικό αυτό όργανο στις 12 Φεβρουαρίου 2021³.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 2020, Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου Covid-19 (ΕΕ 2020, C 91 I, σ. 1, στο εξής: προσωρινό πλαίσιο), η οποία τροποποιήθηκε για πρώτη φορά στις 3 Απριλίου 2020 (ΕΕ 2020, C 112 I, σ. 1), για δεύτερη φορά στις 8 Μαΐου 2020 (ΕΕ 2020, C 164 I, σ. 3), για τρίτη φορά στις 29 Ιουνίου 2020 (ΕΕ 2020, C 218 I, σ. 3), για τέταρτη φορά στις 13 Οκτωβρίου 2020 (ΕΕ 2020, C 340 I, σ. 1), και για πέμπτη φορά στις 28 Ιανουαρίου 2021 (ΕΕ 2021, C 34, σ. 6).

² Απόφαση C(2020) 8318 final της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.59289 (2020/N) - Γερμανία Covid-19 - Ενίσχυση για τις μη καλυπτόμενες πάγιες δαπάνες (ΕΕ 2022, C 124, σ. 1).

³ Απόφαση C(2021) 1066 final της Επιτροπής, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.61744 (2021/N) - Ομαδική

Οι γερμανικές εταιρίες E. Breuninger GmbH & Co. και Falke KGaA άσκησαν προσφυγές με αίτημα την ακύρωση της απόφασης με την οποία η Επιτροπή κήρυξε το γερμανικό καθεστώς ενισχύσεων συμβατό με την εσωτερική αγορά, όπως η απόφαση αυτή είχε τροποποιηθεί (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση). Απορρίπτοντας τις προσφυγές αυτές, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει, μεταξύ άλλων, το εύρος του ελέγχου της αναλογικότητας των αποφάσεων που εκδίδει η Επιτροπή βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει, κατά πρώτον, τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης υπό το πρίσμα του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

Οι προσφεύγουσες υποστήριζαν συναφώς ότι η Επιτροπή ενέκρινε, κατά παράβαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισης, το κριτήριο επιλεξιμότητας που προβλέπει το γερμανικό καθεστώς ενισχύσεων. Βάσει του κριτηρίου αυτού, μπορούσαν να χορηγηθούν ενισχύσεις μόνον στις επιχειρήσεις που είχαν υποστεί μείωση του κύκλου εργασιών τους κατά τουλάχιστον 30 % κατά την περίοδο αναφοράς σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019.

Κατ' αρχάς, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή, υποστηρίζοντας ότι στην προσβαλλόμενη απόφαση εφαρμόστηκε σωστά το κριτήριο επιλεξιμότητας που προβλέπεται στην παράγραφο 87 του προσωρινού πλαισίου, της οποίας το κύρος δεν αμφισβήτησαν οι προσφεύγουσες. Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει βέβαια ότι το τεκμήριο νομιμότητας των νομικών πράξεων της Ένωσης ενδέχεται να εμποδίσει την εξέταση του βασίμου απόφασης η οποία συνιστά απλώς εφαρμογή απρόσβλητης πράξης γενικής ισχύος η οποία παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων, εφόσον δεν έχει αμφισβητηθεί το κύρος της πράξης αυτής γενικής ισχύος. Ωστόσο, δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση όταν, όπως εν προκειμένω, η Επιτροπή εφαρμόζει κανόνες συμπεριφοράς τους οποίους έχει θεσπίσει η ίδια με σκοπό να οριοθετήσει τη δική της εξουσία εκτιμήσεως στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και οι οποίες δεν παράγουν αφεαυτών δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.

Όσον αφορά τη συμβατότητα του κριτηρίου επιλεξιμότητας που προβλέπει το γερμανικό καθεστώς ενισχύσεων με την αρχή της αναλογικότητας, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ένα μέτρο είναι συμβατό με την αρχή αυτή, εφόσον συντρέχουν τρία στοιχεία. Το πρώτο στοιχείο αφορά την προσφορότητα του μέτρου, αν δηλαδή το μέτρο είναι κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου θεμιτού σκοπού. Το δεύτερο στοιχείο αφορά την αναγκαιότητα του μέτρου και έχει την έννοια ότι ο εν λόγω θεμιτός σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο περιοριστικά, αλλά εξίσου πρόσφορα μέσα. Τέλος, το τρίτο στοιχείο αφορά την αναλογικότητα του μέτρου, δηλαδή το να μην επέρχονται συνέπειες υπέρμετρα δυσμενείς σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς.

Όσον αφορά την αιτίαση περί παραβίασεως της αρχής της ίσης μεταχείρισης, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει, περαιτέρω, ότι το γεγονός ότι το προβλεπόμενο από το γερμανικό καθεστώς ενισχύσεων κριτήριο επιλεξιμότητας, το οποίο βασίζεται στη μείωση του κύκλου εργασιών των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων, έχει ως αποτέλεσμα διαφορετική μεταχείριση των επιχειρήσεων ανάλογα με το αν η πανδημία της νόσου Covid-19 επηρέασε το σύνολο ή μέρος μόνον των δραστηριοτήτων τους δεν συνεπάγεται από μόνο του ότι το κριτήριο αυτό είναι παράνομο. Αντιθέτως, πρέπει να εξεταστεί εάν η διαφορετική αυτή μεταχείριση δικαιολογείται βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, όπερ προϋποθέτει ότι το εν λόγω κριτήριο πρέπει να είναι πρόσφορο, αναγκαίο και αναλογικό για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας του οικείου κράτους μέλους. Επομένως, η αιτίαση περί παραβίασεως της αρχής της ίσης μεταχείρισης ουσιαστικά ταυτίζεται με τις αιτιάσεις περί παραβίασεως της αρχής της αναλογικότητας ως προς τα επιμέρους στοιχεία της.

Κατόπιν των διευκρινίσεων αυτών, **το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις αιτιάσεις με τις οποίες αμφισβητείται η προσφορότητα, η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα του κριτηρίου επιλεξιμότητας το**

κοινοποίηση τροποποίησης για την προσαρμογή καθεστώτων εγκεκριμένων βάσει του προσωρινού πλαισίου, ιδίως κατόπιν της πέμπτης τροποποίησης του προσωρινού πλαισίου (ΕΕ 2021, C 77, σ. 18).

οποίο προβλέπεται από το γερμανικό καθεστώς ενισχύσεων όπως αυτό εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι οι προσφεύγουσες μπορούν μεν να προβάλουν αιτιάσεις προς αμφισβήτηση της αναγκαιότητας του επίμαχου κριτηρίου επιλεξιμότητας, το οποίο διαμορφώθηκε βάσει του προσωρινού πλαισίου, προτείνοντας εναλλακτικό κριτήριο που εφαρμόστηκε από την Επιτροπή σε άλλες αποφάσεις, πλην όμως τέτοιες αιτιάσεις μπορούν να γίνουν δεκτές μόνον εάν το εναλλακτικό αυτό κριτήριο καταδεικνύει κατά τρόπο πρόδηλο την έλλειψη αναγκαιότητας του αμφισβητηθέντος κριτηρίου επιλεξιμότητας. Επιπλέον, η πρόταση των προσφευγουσών να χρησιμοποιηθούν ως εναλλακτικό κριτήριο οι ζημίες στους τομείς που έχουν επηρεαστεί από την πανδημία της νόσου Covid-19, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η συνολική κατάσταση της επιχείρησης, θα είχε πιο σοβαρές δημοσιονομικές συνέπειες για τη Γερμανία σε σχέση με τις συνέπειες από την εφαρμογή του κριτηρίου επιλεξιμότητας που ενέκρινε η Επιτροπή. Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι το εναλλακτικό κριτήριο που πρότειναν οι προσφεύγουσες δεν αποτελεί μέτρο «εξίσου πρόσφορο» κατά τρόπον ώστε να καταδεικνύεται ότι το κριτήριο επιλεξιμότητας που ενέκρινε η Επιτροπή δεν ήταν αναγκαίο.

Όσον αφορά τα περιοριστικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα τα οποία είχε, κατά τις προσφεύγουσες, **το κριτήριο επιλεξιμότητας για το εγκεκριμένο καθεστώς ενισχύσεων** όσον αφορά τις επιχειρήσεις των οποίων ορισμένες μόνον από τις δραστηριότητες επηρεάστηκαν από την πανδημία της νόσου Covid-19 και οι οποίες υποχρεώθηκαν, ως εκ τούτου, να χρησιμοποιήσουν ορισμένους από τους πόρους τους που προέρχονταν από δραστηριότητες που δεν επηρεάστηκαν από την πανδημία για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων που επηρεάστηκαν, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το κριτήριο αυτό **δεν είχε, εν πάση περιπτώσει, περιοριστικά αποτελέσματα για τον ανταγωνισμό προδήλως υπέρμετρα σε σχέση με τον επιδιωκόμενο από το γερμανικό καθεστώς ενισχύσεων σκοπό, ο οποίος συνίσταται στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας των γερμανικών επιχειρήσεων που επλήγησαν από την πανδημία της νόσου Covid-19.**

Εξάλλου, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, δεν μπορεί να γίνει δεκτή ούτε η αιτίαση ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωσή της να προβεί σε εξατομικευμένη εξέταση του κοινοποιηθέντος καθεστώτος ενισχύσεων. Συναφώς, οι προσφεύγουσες δεν κατέδειξαν ότι συνέτρεχαν ειδικά ως προς το εγκεκριμένο καθεστώς ενισχύσεων έκτακτες περιστάσεις οι οποίες θα δικαιολογούσαν τη μη εφαρμογή εκ μέρους της Επιτροπής, στην προσβαλλόμενη απόφαση, του κριτηρίου επιλεξιμότητας που προβλέπεται στο προσωρινό πλαίσιο.

Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει επίσης τον προβαλλόμενο από τις προσφεύγουσες λόγο ακυρώσεως που αφορά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Προέβαλαν, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή προσέβαλε τα διαδικαστικά δικαιώματά τους που προβλέπει η διάταξη αυτή, καθώς επικύρωσε το κοινοποιηθέν καθεστώς ενισχύσεων χωρίς να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας.

Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει επ' αυτού ότι ο συγκεκριμένος λόγος ακυρώσεως έχει στην πραγματικότητα επικουρικό χαρακτήρα και ότι προβάλλεται για την περίπτωση κατά την οποία το Γενικό Δικαστήριο δεν θα εξέταζε τις αιτιάσεις σχετικά με το βάσιμο της εκτιμήσεως του κοινοποιηθέντος καθεστώτος ενισχύσεων. Δεδομένου, όμως, ότι οι αιτιάσεις αυτές εξετάστηκαν, ο λόγος αυτός δεν ανταποκρίνεται στον σκοπό για τον οποίον προβλήθηκε. Επιπλέον, καθόσον στο πλαίσιο του συγκεκριμένου λόγου επαναλαμβάνονται εν συνόψει τα επιχειρήματα που είχαν προβληθεί στο πλαίσιο αιτιάσεων σχετικών με το βάσιμο της εκτιμήσεως της ενισχύσεως, ο λόγος αυτός στερείται αυτοτελούς περιεχομένου.

Βάσει των κρίσεων αυτών, **το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις προσφυγές** που άσκησαν οι προσφεύγουσες.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο

κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποιήσεώς της μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο
Το πλήρες κείμενο των αποφάσεων ([T-260/21](#) και [T-306/21](#)) είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής τους.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Μείνετε συνδεδεμένοι!

